

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322- 361,363,604
Email : atneke@culture.gr

Αν. Φ.: 46

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
**Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων**
ΚΟΙΝ: Βουλευτή κ. Γεώργιο Μανούσο

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 2075/22.4.2026 Αναφορά με θέμα:
«Άμεση διερεύνηση, προστασία και αξιοποίηση πιθανού ενετικού υπόγειου μνημείου
στο Ηράκλειο Κρήτης».

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτ, 2075/22.4.2026 Αναφοράς του Βουλευτή κ. Γεώργιου Μανούσου, και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η ενετική οχύρωση του Ηρακλείου, η οποία ήδη από το 1931 έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο (ΠΔ 8-6-1931 - ΦΕΚ159/Α/13-6-1931), αποτελεί το μεγαλύτερο και αρτιότερο οχυρωματικό έργο των Βενετών στην ανατολική Μεσόγειο. Η κατασκευή του διευρυμένου περιβόλου κατά το προμαχωνικό σύστημα, ξεκίνησε στον 15ο αιώνα, ενώ οι εργασίες βελτιώσεων, μετατροπών και προσθηκών στα τείχη υπήρξαν διαρκείς, από τους μηχανικούς της Βενετίας, έως και την παράδοση της πόλης στους Οθωμανούς το 1669.

Η υπόγεια στοά, στην οποία αναφέρεται ο κ. Βουλευτής, εντοπίζεται στην περιοχή της τάφρου, μεταξύ του βόρειου ορεικόνε του προμαχώνα Βιτούρι και του αντίστοιχου τμήματος του ημιπρομαχώνα Αγίου Φραγκίσκου. Σύμφωνα με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου, πρόκειται για τμήμα της υπόγειας διάβασης (cunicolo) προς την εξωτερική χαμηλή κρηπίδα (falsabraga) και φαίνεται να συνδέεται με θολωτή αίθουσα στο εσωτερικό του ημιπρομαχώνα του Αγίου Φραγκίσκου. Η τελική διαμόρφωση της τάφρου στο εν λόγω σημείο, αποτυπώνεται στους χάρτες της βενετοκρατίας. Στις αρχές του 20ου αιώνα, επί της χαμηλής εξωτερικής κρηπίδας (falsabraga), κατασκευάστηκε το συγκρότημα των κυλινδρόμυλων Καστρινάκη, (χαρακτηρισμένο ως νεώτερο μνημείο με την ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1232/23980/2.4.1997 ΥΑ - ΦΕΚ 427/Β/1997), η κεντρική αυλή του οποίου διαμορφώνεται στο επίπεδο επάνω από την εν λόγω στοά. Σήμερα, τα κτήρια του συγκροτήματος Καστρινάκη παρουσιάζουν καταστάσεις ετοιμορροπίας και δεν επιτρέπεται η είσοδος σε αυτά.

Όσον αφορά στην ανάδειξη της ενετικής κατασκευής, πρέπει να προηγηθεί η αποκατάσταση του συγκροτήματος Καστρινάκη, η οποία αποτελεί μέριμνα του κυρίου του μνημείου, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4858/2021.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΓΔΑΜΤΕ
4. ΔΒΜΑ
5. ΔΑΒΜΜ
6. ΔΠΑΝΣΜ
7. ΕΦΑ Ηρακλείου
8. ΥΝΜΤΕ Κρήτης